

## Аналитикалық жазбахат

Жоба авторы: магистрант Д.Б. Дәуен

Ғылыми жетекші: ф.ғ.к., Ph.D., проф. М.К. Сыдықназаров

<b>Жоба идеясы</b>	ҚХР-дың халықаралық ұйымдардағы қызметі: экономикалық және геосаяси аспектілер
<b>Күрделі жағдай (кейс)</b>	<p>Әлемдік қоғамдастықтың саяси, экономикалық, әлеуметтік, мәдени өмірінің барлық салаларын қамтитын халықаралық ұйымдардың қызметі Қазақстан Республикасына әсер ету тұрғысынан жүйелі зерттеуді қажет ететіні айқын. Халықаралық институттардың тетіктерін Қазақстан Республикасының одан әрі дамуы үшін пайдалану, сондай-ақ халықаралық ұйымдар аясында ел мүддесін шебер қорғау үшін олардың қызмет ету ерекшелігі туралы жан-жақты білім қажет, бұл осы бағыттағы зерттеудің маңызын асырады. Ал, тақырыбымыздың нысаны Қытайдың халықаралық институттар арқылы мақсатына жетуде қолданатын әдістері мен тәсілдерін зерттеу, бұл Қазақстанның өзіндік стратегиясын жасау үшін құнды ақпарат көзі болмақ. Халықаралық институттардың мемлекеттік саясатқа тигізетін әсері күннен-күнге күшейе түсуде, сол себепті де салыстырмалы зерттеулер әдісімен, институционалдық тәсілмен, құрылымдық және жүйелік талдаумен жүргізілетін кешенді зерттеу жүргізу қажеттілік болып табылады.</p> <p>Зерттеудің өзектілігін Қазақстан – Қытай қатынастарының ерекше сипаты дәлелдейді. Екі ел арасында 1992 жылдан дипломатиялық қатынас орнағаннан бері тұрақты түрде терең дамуда. Қытай үкіметі мен Қазақстан үкіметі осы уақытқа дейін бірнеше декларациялар мен келісім жасасып, стратегиялық әріптеске айналды. Магистрлік жобаның нәтижелері осы сипаттағы отандық мамандар жүргізетін терең зерттеулерді</p>

	<p>кажет ететін елдің сыртқы және ішкі саясатын анықтайтын Қазақстан Республикасының мемлекеттік құрылымдары үшін өте пайдалы болады. Халықаралық ұйымдардың қызметі мен ҚХР-дың институционалдық тәжірибесін жан-жақты зерттеу Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарына олармен өзара әрекеттесу стратегиясын құру бойынша ғылыми негізделген ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік береді.</p>
<p><b>Берілген мәселені қолданыстағы шешу тәсілдері</b></p>	<p>Қолданыстағы тәсілдердің классификациясы</p> <p>Аталмыш магистрлік жобада ұсынылып отырған зерттеу бағыты бұл салада жасалатын қажетті жұмыстың тек бір ғана бөлігі. Атап айтқанда, әлемдік қауымдастықтың саяси және экономикалық өмірінің барлық арнасын қамтитын көп қырлы халықаралық ұйымдардың қызметін, және Қазақстанның әлемдік саяси және шаруашылық үдерістердің басқа да субъектілерінің мүдделері, қалаулары мен мақсат-ниеттері жайлы ақпарат алу үшін халықаралық ұйымдардың құрылымдық мүмкіндіктерін қолдана алу жағдайын, сонымен қатар өзінің сыртқы саяси және әлеуметтік-экономикалық бағытының басым міндеттерін алға тартуы мен жүзеге асыруын зерттеу. Осы тұрғыдан алғанда, жоғарыда аталған қызметтің сипатын әлемдік саяси-экономикалық шаруашылық үдеріске жан-жақты тартылған, белсенді қатысушы елдерді, мысалы Қытайды үлгіге ала отырып, олардың тәжірибесін сараптай отырып зерттеу үлкен қызығушылық тудырады.</p>
<p><b>Берілген мәселені шешудің ұсынылатын жолы</b></p>	<p>Баламалы тәсілді сипаттау, оны жүзеге асыру реті</p> <p>Жобада қойылған міндеттерді шешу үшін жалпы ғылыми әдістермен қатар, тарих ғылымдарына,</p>

	<p>шығыстану ғылымына, халықаралық қатынастарға және экономикалық теорияға ғана тән жеке әдіс-тәсілдер де қолданылады. Атап айтқанда, жүйелік тәсіл, компаративтік-салыстырмалы талдау, құрылымдық талдау, тарихи және логикалық бірлік әдісі, талдау және синтездеу әдісі және т.б. әдіс-тәсілдер.</p> <p>Мүмкіндіктері</p> <p>Бұл әдіс-тәсілдер мәселені кең ауқымды қарауға мүмкіндік береді</p> <p>Қауіптер</p> <p>Дегенмен эмпирикалық тәсілдерге қарағанда біраз кемшіліктері бар. Сондықтан статистикалық мәліметтер, swot-анализ сынды тәсілдерді де қолданамыз.</p>
<p><b>Күтілетін нәтиже</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ҚХР-дың халықаралық ұйымдардағы қызметіне талдау жасалып, сонымен қатар Қытайдың әлемдік шаруашылық кеңістікке интеграциялануының ұйымдастырушылық-экономикалық механизмдері көрсетіледі;</li> <li>- Елдегі дағдарысты және шиеленісті жағдайларды еңсерудегі ҚХР тәжірибесі мен халықаралық институттар тетіктері (негіздері) мен механизмдерін қолданудың ұсыныстары даярланады;</li> <li>- Қытай тәжірибесі негізінде Қазақстанның халықаралық ұйымдардағы қызметін және олардың құрылымдық мүмкіндіктерін қолдануын жетілдіру мақсатында ғылыми негізделген ұсыныстар даярланады;</li> <li>- Қазақстанның халықаралық ұйымдардағы рөлін арттыруға арналған ұсыныстар даярланады;</li> </ul>

Әдебиеттер	Тізім
	<p>1 «Қазақстан Республикасы сыртқы саясатының 2014 - 2020 жылдарға арналған тұжырымдамасы». Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 21 қаңтардағы №741 жарлығы.</p> <p>2 «Қазақстан Республикасы сыртқы саясатының 2020 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасы». Қазақстан Республикасы 2020 жылғы 9 наурыздағы №280 жарлығы.</p> <p>3 «Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасы арасындағы Тату көршілік, достық және ынтымақтастық туралы шарт», ҚХР, Бейжің қаласында 2002 жылғы 23 желтоқсанда жасалған.</p> <p>4 Тоқаев Қ. Беласу. Дипломатиялық очерктер – Алматы: Дәуір, 2003. – 656 б.</p> <p>5 M.Wallace, J.D. Singer / Intergovernmental Organization in the Global System, 1815-1964: A Quantitative Description / International Organizations, 1970, No 2. Pp. 239-287.</p> <p>6 Yearbook of International Organizations // URL: <a href="https://uia.org/yearbook">https://uia.org/yearbook</a></p> <p>7 Бергер Я.М. Китайская модель развития // Мировая Экономика и Международные Отношения. – 2009. – № 9. – С. 73-81.</p> <p>8 Титаренко М. Китай на марше: о достижениях и перспективах развития страны в XXI веке // Проблемы Дальнего Востока. – 2009.– №5.– С. 27-30.</p> <p>9 Москалев А.А. Теоретическая база национальной политики КНР (1949-1999) – М.: Памятники исторической мысли, 2001. – 221 с.</p> <p>10 Китай в мировой политике / отв. ред. А.В. Торкунов. – М.: МГИМО; РОССПЭН, 2001. – 528 с.</p> <p>11 中国外交 (China's Foreign Affairs), Пекин, 2018 ж.</p> <p>12 J. Hsuing. China into Its Second Rise: Myths, Puzzles, Paradoxes, and Challenge to Theory – NY, 2012</p> <p>13 Обзорный доклад о модернизации в мире и Китае (2001—2010) / гл. ред. Хэ Чуаньци / пер. с англ. под общей редакцией Н.И. Лапина/предисл. Н.И. Лапин, Г.А. Тосунян. – М.: Весь Мир, 2011. – 256 с.</p> <p>14 Ашимбаева А.Т. Китай в мировой экономике: динамика роста, стратегия и тактика преобразований, факторы</p>

	<p>конкурентоспособности – Алматы: Курсив, 2008. – 640 с.</p> <p>15 孙健著. 20世纪的中国 —— 走向现代化的历程 (经济卷 1949-2000). 北京: – 人民出版社, 2010. – 381 с.</p> <p>16 Kartik Ashta. China's expanding influence in the UN system. Gateway House: Indian Council on Global Relations, 2021</p> <p>17 中国与国际及区域组织的关系 <a href="http://www.gov.cn/test/2005-06/30/content_11229.htm">http://www.gov.cn/test/2005-06/30/content_11229.htm</a></p> <p>18 中国与联合国签署设立中国-联合国和平与发展基金协议 <a href="https://news.un.org/zh/story/2016/05/256522">https://news.un.org/zh/story/2016/05/256522</a></p>
--	---